

vediteljev za ta boj! Proti naši Kmečki Zvezi in Slovenski Ljudski Stranki so se združile vse nasprotno sile: Jugoslovanska demokratska (liberalna), social-demokratska, narodno-socialna in Samostojna Kmečjska Stranka. Vse štiri stranke imajo na razpolago denar, ki so jim ga za volitve dali na razpolago bogati vojni dobičkarji, verižniki, tihotapeci, veletržci in banke. Mi tega vsega nimamo; a naš up je naše zavedno krščansko misleče ljudstvo, posebno pa naša mladina.

Slabi razmer v naši domovini so krivi liberalci in socialisti, ki imajo že skoro pol leta vladati v Beogradu v svojih rokah in tudi Samostojneži, ki se pehajo za liberalce. Sedanja vlada je kriva neznošnih in mnogokrat krivično predpisanih davkov, liberalno-socialistična vlada je kriva druginje, ker z prebitane visoko carino nalašč tira cene ljudskim potrebščinam kvišku. Liberalna in socialistična stranka sta tudi krivi, da nimamo v mnogih krajih kruha. Sedanja vlada je kriva druginje mizerije, ker noče in ne mara urediti valute (vrednosti našega denarja). Vlada je kriva, da železnice ne vozijo v redu in da

se je voznina tako strašno podražila. Pol leta je, odkar imajo liberalci in socialisti vladati v Jugoslaviji v rokah, so vse zavozili, pritirali druginje do viška in s tem spravili našo Jugoslavijo v resno nevarnost gospodarskega poloma. Draga slovenska mladina! Če hočemo osrečiti našo domovino in napraviti redne razmere, moramo vreči liberalce in socialiste iz vlade. To se bo zgodilo na ta način, če bo pri občinskih in državnozborskih volitvah zmagala Slovenska Ljudska Stranka in naša Kmečka Zveza. Če pa bodo v bodoče imeli liberalci, samostojneži in socialisti vladati Jugoslaviji v svojih rokah, je gospodarski polom naše domovine neizogiben.

Zatorej vsi, ki želite naši novi domovini boljših dni, stopite v našo armado! Mladina, možje, žene slovenske! Domovina vas kliče! Kot apostoli krščanske misli pojdite od hiše do hiše! Razjasnite ljudem položaj! Organizirajte vse moške in ženske od 20. leta naprej v Kmečki Zvezi!

Na noge, mladina, otmi domovino!

Gospodarska sužnost.

Liberalci ali kakor se zdaj imenujejo, hočejo po vsej sili vladati v Jugoslaviji. Meščanska, kapitalistična liberalna manjšina hoče gospodariti nad ogromno večino kmetkega in delavskega ljudstva. Na krmilu se bodo obdržali le, če zmagajo pri državnozborskih volitvah. Pravičnim, postavnim potom pa to ne more iti, ker imajo na svoji strani komaj en procent ljudstva. Zato si hočejo nepostavnim, umetnim potom zagotoviti zmago. Potom občinskih volitev. Občinski odbori skoro nikjer niso v njihovih rokah, ker je ljudstvo proti njim. Z novimi občinskimi volitvami hočejo spraviti v občinske odbore svoje pristaše, liberalce. Občinski odbori bodo vodili državnozborske volitve. Zato računajo demokrati tako: Če zmagamo zdaj pri občinskih volitvah, nam je tudi pri državnozborskih volitvah zmaga zagotovljena. Toda

Zmaga demokratov vodi v gospodarsko sužnost!

Ze zdaj vidimo in čutimo, kako gospodariti demokratsko-socialistična vlada: Neznosni davki, ki teži-je kmečke ljudstvo in bi jih vlada lahko znižala; neznošne visoke carine na vsakdanje potrebščine, ki viša druginje in zopet najbolj zadene priprosto kmetstvo in delavsko ljudstvo; kolekovanje bankovcev, ki je ravno iz nižjih in srednjih slojev protiustavno izstilo državno posojilo. Zivlj primanjkuje, denar se ne uredi, dasi je jasno, da mora ravno neurejena valuta sčasoma uničiti kmetki stan. Pri tem pa bogatijo bogataši, vojni dobičkarji in verižniki. Davek na vojne dobičke jim samo, od daleč preki, a jih ne zadene; a če se davek na vojne dobičke tudi izvede, bodo iskali vojnih dobičkarjev med kmetkim ljudstvom, prave vojne dobičkarje, ki so svoje milijonske vojne dobičke že davno spravili na varno, pa bodo pustili pri miru!

Toda ne čudite se takemu gospodarstvu. Liberalci ali demokratje morajo tako vladati in bodo vedno tako vladali, ker jim tako narekujejo

njihova načela.

Liberalizem uči, da nad nami ni Boga. Seveda tudi božje zapovedi ne veljajo, ne v zasebnem in ne v javnem življenju. Država je njihov bog in samo državne poslave so njihove zapovedi. Država ima vsa pravica v rokah. Kar država, oziroma vlada stori, je pravično, četudi nasprotuje božjim zapovedim in ljudstvo jeedi in stoka pod težo njenih odredb. Vlada lahko naloži še krivičnejše davke, še višje carine, lahko pusti ljudstvo še bolj stradati in verižnike lahko še bolj štiti: ako vlada kaj stori, je pravično, če je tudi po zdravi človeški pameti krivično! Sedanja liberalna vlada dokazuje: če pride liberalci v vladi na krmilo, ni pred njim varna nobena, še tako utemeljena pravica. Če je njemu tako prav, lahko z odredbami ukinejo vsako pravico!

Samo nekoga mora po liberalnih naukih tudi država in vlada pustiti na miru: kapitaliste, verižnike, bogatine. Gospodarski liberalizem naravnost uči, da smejo bogataši množiti svoje bogastvo s tem, da izžemajo in odirajo nižje ljudstvo, kmetstvo in delavsko! Oderuh lahko posoja denar na obresti kakor visoke hoče, proti oderuštvi ne sme biti postav! Milijonar lahko s tovarnami množil svoje milijone, a delavcu mu ni treba plačati nič več kakor toliko, da pri delu ne onemaga. S svojo tovarno sme uničiti na tisoče obrtnikov. Kapitalist lahko kmetkega posessnika pražene s posestva, da mora iti s trebuchom za krunom. Vse to je po naukih liberalizma dovoljeno! Ali razumete zdaj, da je tudi dovoljeno, odirati ubogo ljudstvo z visokimi davki in carinami, izsiljati iz njega bankovce, za državno posojilo, samo da lahko bogataši in vojni dobičkarji še bolj bogatijo, verižniki še laže verižijo!

Toda to ni nič novega! Liberalizem je gospodoval že v rajni Avstriji in je bil kriv, da je

propadal kmetki stan.

Postavodaja v stari Avstriji je temeljila na liberalnih naukih v svobodnem gospodarstvu. Liberalni zakoni so zavedli in dostikrat primorali kmetkega posessnika, da se je zadolžil in moral oderuhu plačevati neznošne obresti; da je prišel na kant in moral posestvo prepustiti oderuškemu kapitalistu, ki je že prežal nanje! Liberalni zakoni so določali in še določajo razkosavanje posestev, kar mora sčasoma uničiti kmetki stan! Liberalnim zakonom gre zahvala, da so prišli cvetoči kraji na beraško palico, da so na Goriškem celo ljudje pokupili ogromna posestva, na katerih morajo nekdanji posessniki služiti kot koloni, kot tlačani in hlapi! Vsled vlade gospodarskega liberalizma v Avstriji je bilo v 25 letih, od leta 1885 do 1910, nasilnim potom prodanih 220.000 kmetij za 854 milijonov, ki so pa bila vredna 1460 milijonov. Tako so kmetje zgubili skupno 606 milijonov in več kot en milijon ljudi je moralo zapustiti rodno grudo, svoja posestva! Liberalizem je bil tisti, ki je začel vabiti kmetke delavce in posle v mesta, v tujino, v fabrike in je tako bil kriv pomanjkanja poslova na deželi, je podražil kmetko delo, obtežil obdelovanje zemljišča, in razun tega na tisoče kmetkih delavcev v tujini vrge v gnojnico npravne izprijenosti! Nauk liberalizma dovoljuje spekulantom na borzah, da umetno, z lažnjivimi poročili nižajo kmetkim pridelkom ceno, kadar jih kupujejo in jo ravno tako umetno zopet dvigajo, kadar se jih nakupili. Kmet, ki jim je prej prepečen moral prodati, mora zdaj predrago od njih kupovati! Liberalizmu hvala, da so smeli spekulanti sekati kmetove gozdove, da so smeli judje z njegovo živino in krmo zalagati armado in sebi polniti žepa, da so smeli in še smejo prekupci pod nič pobirati njegovo sadje!

Zalostna zgodovina propada kmetkega stanu je najjasnejša priča, kako gospodariti liberalizem, če vlada v državi. V Avstriji je bilo tako, v Jugoslaviji je tako in bo tako ostalo, ako zmagajo demokratje ali liberalci pri občinskih in državnozborskih volitvah! Vse je nezadovoljno s sedanjo demokratsko-socialistično vlado. Liberalci to vedo, zato hočejo zdaj z naglimi občinskimi volitvami ljudstvo prisiliti, da glasuje za nje, da voli demokrate v občinske odbore in pozneje v državni zbor! Pri tem pa ne upajo odkrito nastopiti, ampak se skrivajo za Samostojno Kmečjsko Stranko. Samostojna naj s svojim klicem: "Kmet — kmeta" premoči ljudstvo, mu zaveže oči in ga pritira v politično in gospodarsko sužnost liberalizma! Samostojna naj v zvezi z liberalci zdaj pri občinskih volitvah tira v prepad našo državo in naš kmetki stan!

Zdaj je čas!

Kmetstvo in delavsko ljudstvo! Zdaj je čas maščevanja! S svojim glasovanjem pri občinskih volitvah lahko izrečete uspešno nezaupnico liberalno-socialistični vladi! Zdaj in pozneje pri državnozborskih volitvah lahko postavnim potom stresete s sebe samodržno demokratsko vlado, ki štiti in bogati milijonarje, vas pa stiska z neznošnimi davki, carinami in — markiranjem bankovcev, ki vas pusti stradati in zmrozovati in vas hoče sedaj prisiliti, da z volilno glasovnico izrečete demokratski stranki še svoje zaupanje in zahvalo! Kmetstvo ljudstvo Slovenije, organizirano v Kmečki Zvezi! Nad 70.000 vas je! Zlomite zdaj ob volitvah demokratsko samodržstvo in nasilje! Ne pozabite, da liberalizem vodi kmetki stan v gospodarsko sužnost in pogin!

Beseda o Srbih.

Povemo naravnost: napram Srbom vlada v širših plasteh našega ljudstva nerazpoloženje, deloma celo neke vrste mržnja. Računati moramo s tem dejstvom, kakor z raznimi drugimi pojavi našega javnega življenja ter mu najprej pogledati vzroke.

1. Nemei ja nemškutarji.

Prvi vzrok so pač naši Nemei in nemškutarji. Razumemo popolnoma, da ti ljudje iz celega srca sovražijo narod, ki je postal njihov vladodržljive na-

me in v tako veliki meri doprinesel k porazu nemškega nadvladarstva. Nemškutarstvo se je globoko zajedlo med naš narod po obmejnih krajih, njegov duh ni izginil naenkrat, če tudi je izgubil politično moč. To nemškutarstvo bivših Stajerčijancev je sedaj kot nezdravi sok in bacili kužne bolezni v človeškem telesu. Človek hira, prime ga sedaj tu, sedaj tam bolest ene ali druge vrste. Slednjič premaga zdrava narava kužni strup, ali pa obratno, da se strupene snovi nakupiči toliko, da povzročijo nevarno bolezen. Mi moramo računati, da nosimo v organizmu našega narodnega telesa še strup nemškutarije in se bo prikazal od časa do časa v tej ali oni smeri, dokler je ne bo premagal zdravi organizem našega narodnega duha. Eden teh boleznih pojavov je tudi sovraštvo do Srbov.

2. Nepoznanje srbskega naroda.

Drugi vzrok bi bil nepoznanje. Srbi in Slovenci smo sicer eden narod, istega pokolenja, istega jezika. Med slovenskim in srbsko-hrvatskim jezikom je razlika mnogo manjša, kakor pa n. pr. med Dunajčanom in Berlinčanom. Toda živeli smo vedno ločeno, kot dva brata, katera je že v otroški dobi ločila usoda in se nista pozneje srečala nikdar več. Če se snideta v moški dobi, si bosta stala nasproti hladna in tuja — morda se bosta ljubila z razumom, toda ne s srcem, dokler se ne uživata in ne privadita drug na drugega. Iz tega nepoznanja nastanejo lahko tudi različni predsodki, zlasti na naši strani, ko imamo med sabo toliko nemškutarjskih podpihivalcev, ki so že od nekdanj cepili sovraštvo do Srbov med naše ljudstvo.

3. Slabourejene razmere naše države.

Brez dvoma prispevajo tudi slabourejene razmere naše države mnogo k temu, da ljudstvo po strani gleda Srbe. Srbija je bila pred vojno mala država z jako preprosto ureditvijo. Minister je takorekoč osebno poznal vsakega uglednejšega moža države. Vsled tega je bilo tudi uradovanje veliko bolj preprosto in domače. Človek je šel lahko vsak čas k ministru ter z njim uredil svojo zadevo. Sedaj je pa takorekoč čez noč nastala velika država, skoraj tako obširna, kakor Italija, poleg tega je vojna v Srbiji uničila vse — uradna poslopja, spise, uradnike raztepla po celem svetu. Razumljivo je, da pri teh razmerah ni mogoče kmalu uvesti onega točnega in rednega uradovanja, kakor smo an bili navajeni pod Avstrijo. Kdor je pa bil navajen na avstrijski upravni red, občuti te pomanjkljivosti sedanje uprave toliko silneje.

4. Demokratji in socialisti.

Mnogo je k nezadovoljnosti pripomoglo tudi dejstvo, da je po slučajnem razmerju strank za enkrat državna oblast prešla v roke ravno onim strankam, ki imajo najmanj opore med ljudstvom, namreč jugoslovanski demokratski in socialno-demokratski stranki. Nezadovoljnost radi postopanja teh strank poče lahko tudi na druge čimfelje, na državo ali Srbe kot prve pionirje jugoslovanske državnosti.

5. Kaj bi bili Slovenci brez Srbov.

Tako prispevajo različni taki in podobni vzroki, da marsikdo nekako hladno ali celo z mržnjo gleda na Srbe. Slednjič pa tudi ne gre za stvar ljubezni, ampak za stvar razuma. Vprašajmo se, kaj bi mi bili brez Srbov? Ustanovili bi — recimo — samostojno Slovenijo! Toda to bi bilo nemogoče. Ako bi se ne bili združili s Srbi, bi sedaj Italijan sedel v Ljubljani in v Trbovljah, ostala Stajerska bi pa pripadala Nemški Avstriji. Komur bi bil tak razvoj stvari všeč, bo seveda povsem razumljivo zabavljaj čez Srbe. Samostojne Slovenije bi ententa ne dovolila, ako bi jo pa dovolila, bi taka državnica ne mogla živeti in bi v najkrajšem času prišla pod italijanski vpliv. Organizacija države bi bila veliko predraga, imeti bi morali svoje silno drago zastopstvo v tujini, svoje centralne urade itd., nemogoče bi bilo razviti dobro in širokopotezno trgovinsko, prometno, finančno in gospodarsko politiko. Sploh je pa zaman ugibati, kako bi izgledala taka politika, ker je gotovo, da je Slovenija sama na sebi nemogoča. Zavedati se namreč moramo, da smo mi sami na sebi bili sovražniki entente in ako bi se ne bili naslonili na Srbe, bi bila z nami ravnila kakor z Avstrijo ali z Madžari, ali pa še huje. Rešiti smo se mogli samo z naslonitvijo na Srbe.

Res je pa tudi in pravici na ljubo moramo priznati, da to zedinjenje Srbom ni bilo toliko potrebno, kakor pa nam. Mi bi brez zedinjenja s Srbi ne bili nič, kakor podjarmljena masa Italijanov in Nemcev, ki bi morali nositi vsa bremena vojne, trpeti lakoto, kot jo trpe sedaj na Dunaju, pri naših kmetih bi strogo rekvirirali za stradajoče Dunajčane, imeli bi avstrijske krone, ki so še za polovico slabše od naših, brez upanja, da dobimo kedaj boljše. Srbi bi brez nas imeli sicer nekoliko manjšo, a še vendar precej veliko državo. Imeli bi pa brez primere lažje zunanje-politično stališče. Z Nemei in Italijani bi lahko takoj stopili v najboljše odnose. Tako bi jim ne bilo ireba vzdrževati toliko vojaštva. Lahko bi tudi dobili veliko večjo vojno odškodnino in morda bi tudi še od Slovencev zahtevali, da plačajo kakšno milijardo, ker so tudi naši ljudje razbijali po Srbiji. Z nami so pridobili sicer lepe pokrajine, a tudi mnogo dolga. Dostili so slabe papirne krone v velikanskih svotah, meje z Nemei in Italijani povzročajo velikanske stroške, mirovna konferenca je radi nas postala silno draga in težavna.